

ποσκευήν, διότι οὐδὲ ἐν ὑπῆρχεν ἐφίππιον· ἔσυρε δὲ καὶ ἕτερον ἵππον ἐκ τοῦ σχοινίου, διότι οἱ ἵπποι ἦσαν 405 οἱ δὲ ἄνδρες 52. Καὶ ἐγὼ δὲ ἀνέβην ἐπίσης ἵππον μόνον σχοινίον ἔχοντα, καὶ οὕτως εἰσῆλασα εἰς τὴν Γαλλίαν, ἐγὼ ὅστις ὠνειρευόμην ἐμαυτὸν νέον ἱππότην ἐπὶ μέλανος λαμπροστολίστου ἵππου εἰσορμῶντα εἰς τὸ στάδιον τῆς δόξης, καὶ διὰ βραχείας ἀλλ' ἐκπληκτικῆς νίκης κερδίζοντα εὐθὺς τὴν πρώτην ἡμέραν τοὺς πτερνιστῆράς μου. Τὸ μάθημα τοῦτο κατὰ τῶν φαντασιοσκοπιῶν εἰς αἷς οἱ νέοι ἐμπίπτουσιν ἦτον ἤδη σκληρὸν, ἀλλ' ἔμελλε δυστυχῶς ν' ἀποβῇ ἔτι πολὺ σκληρότερον· ὁ δὲ θεὸς τοῦ πολέμου ἐφαίνετο ἀπόφασιν ἔχων εὐθὺς ἀπ' ἀρχῆς νὰ μᾶς καταδείξῃ ὅτι ἡ ποίησις ἦν περὶ πολέμου περιέχουσι τὰ βιβλία εἶναι στιλπνὸν περικάλυμμα ὑφ' ὃ ἀπεύχομαι εἰς τοὺς ποιητὰς νὰ εἰσδύσωσι.

Γ.

Φθινόπωρον ἦτον ἤδη καὶ ὁ μὲν Σεπτέμβριος, ὅτε περὶ τὴν ἕκτην ὥραν μ. μ. ἀνεχωρήσαμεν ἐκ τοῦ Remilly. Ὁ ἥλιος δὲν εἶχε δύσει εἰσέτι, καὶ ὁ κόσμος ἐφαίνετο εἰς εἰρήνην ἀναπαυόμενος. Ἀλλὰ, μετὰ δύο ὥρας, βαρέα σύννεφα κατεσκότισαν τὸν οὐρανὸν, οἱ ἀστέρες παντελῶς ἐξέλιπον, καὶ ἤρχισε νὰ πίπτῃ λεπτὴ βροχή· ἡμεῖς δ' ἐπροχωροῦμεν πάντοτε· ἀλλ' ἡ ὁδὸς, διάβροχος καὶ ἀναλυομένη, ἐγίνετο ἀνὰ πᾶν

βῆμα δυσχερεστέρα. Ἐπειδὴ ὅμως ἀνθρωπίνη κατοικία οὐδαμοῦ ἐφαίνετο, ἐβαδίζομεν, ἐμπρὸς πάντοτε, μίαν, δύο, τρεῖς ὥρας, καὶ ἔφθασε τὸ μεσονύκτιον. Ἄνθρωποι καὶ ἵπποι ἦσαν ἤδη ἀπηυδημένοι. Ἄλλ' εἵμεθα εἰς παντελὲς σκότος, εἰς μέρος ἄγριον, ἴσως οὐχὶ μακρὰν τοῦ ἐχθροῦ, ἴσως ὅμως οὐχὶ μακρὰν καὶ τῶν φίλων, διότι τὸ τάγμα ἡμῶν ἐστάθμευε πρὸ τοῦ Μέτς, καὶ ἡμεῖς ἐκείνην τὴν διεύθυνσιν εἶχομεν λάβει. Πιθανὸν ὅμως ἐπίσης νὰ εἵμεθα καὶ ὑπὸ τὰ τηλεβόλα γαλλικοῦ τινος προχώματος, ἢ καὶ ἔτι πιθανώτερον νὰ ἐπλανήθημεν εἰς παντελῆ τινα ἐρημίαν.

Ἐν ᾧ λοιπὸν ἀμνηχανῶν ἐσκεπτόμην περὶ τοῦ πρακτέου, ἐλύθη ἀπροσδοκῆτως, καὶ ἀνεξαρτήτως ἐμοῦ, τὸ ζήτημα, διότι ἡ στενωπὸς ἦν ἠκολουθοῦμεν ἐτελείωνεν αἴφνης ἐν μέσῳ ἀγροῦ, καὶ περαιτέρω οὐδ' ἵχνος αὐτῆς ὑπῆρχεν. Ἀνάγκη ἐπομένως νὰ μείνωμεν ὅπου ἤμεθα. Ἀλλὰ πῶς καὶ τοῦτο; πῶς νὰ οἰκονομηθῶμεν ἐν βαθεῖ σκότει; Ἄλλη μέριμνα αὕτη. Τοῦτο κατ' ἐμαυτὸν συζητήσας, ἀπεφάσισα νὰ πορευθῶ μόνος πρὸς ἀναγνώρισιν τοῦ τόπου καὶ ζήτησιν χωρίου τινός, εἰς ὃ ἄνθρωποι καὶ ἵπποι ν' ἀναπαυθῶσιν ὑπὸ στέγας μέχρι τῆς πρωΐας, διότι καὶ οἱ μὲν καὶ οἱ δὲ εἶχον ἀναπαύσεως μεγίστην ἀνάγκην. Διατάξας ἐπομένως τοὺς στρατιώτας νὰ μὴ μετακινηθῶσιν ἀπὸ τοῦ μέρους ὅπου ἴσταντο, ἵνα μὴ ἐμπέσῃ καὶνεῖς των εἰς τινα βόθρον, ἀνεχώρησα ἐγὼ μόνος, καὶ ἐπλανώμην ὡς τυφλὸς διὰ τῶν

χωραφίων. Μετὰ δ' ἡμισείας ὥρας ματαίαν ἐρευνάν, δὲν ἐτόλμησα νὰ μακρυνθῶ περισσότερον, καὶ ἡναγκάσθην νὰ ἐπιστρέψω, ἵνα μὴ πλανηθῶ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων, οἵτινες ἔμενον πάντοτε εἰς τὸ αὐτὸ μέρος, καὶ ἐβλασφήμουν.

Ἐν ἐλλείψει δὲ καλητέρου σχεδίου πρὸς τὸ παρὸν, διέταξα καθεὶς νὰ δέσῃ τὸ σχοινίον τῶν ἵππων του πέριξ τῆς χειρός του, καὶ νὰ κατακλινθῇ ὅπου καὶ ὅπως ἤθελεν. Ἐπόμενος δὲ καὶ ὁ ἴδιος εἰς τὴν ἰδίαν διαταγὴν μου, ἐπλαγιάσαμεν ὅλοι ἐντὸς τοῦ ὕδατος, ὃ εἵχομεν καὶ κάτωθεν, καὶ ἄνωθεν ἐξακολουθοῦν νὰ πίπτῃ δι' ὅλης τῆς νυκτός. Ὑπὸ τοσοῦτον δυσμενεῖς δὲ περιστάσεις διατελοῦντας, οὐδ' αὐτὸς καὶ ὁ Μορφεὺς, ὁ ἄλλως φίλος τῶν πτωχῶν, ἠθέλησε νὰ μᾶς πλησιάσῃ, καὶ αὐτὸν ἀντικατέστησεν ἡ Ἀθηνᾶ, ἡ θεὰ τῶν σκέψεων. Ἐσκεπτόμην δ' ἐν γένει περὶ τῆς ἀβρότητας ἐν ᾗ συνήθως ζῶσιν οἱ ἄνθρωποι, περὶ τῆς διαφορᾶς μεταξὺ ποιήσεως καὶ ἀληθείας, καὶ περὶ τοῦ μαθήματος ὃ ἡ φύσις μᾶς ἐδίδε, καὶ ὡμολόγουν εἰς ἑμαυτὸν ὅτι οὐδέποτε εἶχον λάβει τόσον μεγάλα διδάγματα εἰς τοσοῦτον μικρὸν χρόνον.

Μόλις δ' ἡ ῥοδοδάκτυλος ἠὼς ἤρχισε διαχέουσα τὰ φῶτά της, καὶ ἀνέστημεν, καὶ, ἀπαριθμήσεως γενομένης, εὗρέθη ὅτι οἱ μὲν ἄνθρωποι ἦσαν πάντες παρόντες, τέσσαρες ὅμως ἵπποι δραξάμενοι τῆς εὐκαιρίας εἶχον δραπετεύσει ὀπίσω πρὸς τὸν εἰρηνικὸν βίον. Ἡ βροχὴ ἐν τούτοις ἔπαυσε, καὶ ὁ ὀφθαλ-

μὸς τῆς ἡμέρας ἔδειξεν εἰς ἡμᾶς τὴν ὁδὸν μας, κει-
μένην πλησιέστατα τοῦ ἀγροῦ εἰς ὃν εἶχομεν προσ-
παθήσει νὰ κοιμηθῶμεν. Εἰσῆλθομεν λοιπὸν εἰς αὐ-
τὴν, ἔχοντες ἄνωθεν ἡμῶν τὸν οὐρανὸν κατηφῇ. Περὶ
δὲ τὴν μεσημβρίαν ἤρχισε πάλιν νὰ βρέχη, καὶ τὸ
ἔδαφος τετμημένον ὃν ἐνταῦθα, λοφῶδες καὶ ὀλισθη-
ρὸν, ἀπέβαινε πάλιν δύσβατον εἰς τοὺς ἵππους, οἵτι-
νες τὴν νύκτα μόλις εἶχον ἀναπαυθῇ. Πλὴν δὲ τούτου
ἤρχισε νὰ γίνηται ἐπαισθητὴ καὶ ἡ πείνα, εἰς βαθ-
μὸν ὥστε συνέλαβα τὴν ἐγωϊστικὴν ἀπόφασιν εἰς τὸ
πρῶτον χωρίον ὃ ἠθέλομεν ἀπαντήσῃ νὰ μείνω ἐπὶ
δύω ἢ τρεῖς ὥρας, καὶ νὰ θρέψω τοὺς στρατιώτας
μου διατάττων αὐτοῖς νὰ συλλέξωσιν ὅ,τι τρόφιμον
εὔρωσιν, ἔστω καὶ τὸ τελευταῖον τεμάχιον ἄρτου
τῶν χωρικῶν. Ἀλλὰ πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ αὐστηροῦ
τούτου σχεδίου ἔπρεπε πρῶτον ν' ἀπαντηθῇ χω-
ρίον, καὶ τοιοῦτο δὲν ἀπηντήσαμεν, πλὴν ἐνὸς μι-
κροῦ, ὅπερ ἦν πλήρες στρατιωτῶν, καὶ, ὡς μᾶς εἶπον,
πρὸ πολλοῦ ἄλλους κατοίκους δὲν εἶχεν. Ἐννοεῖται
ὅτι οἱ μεταβατικοὶ κάτοικοι αὐτοῦ τροφᾶς δὲν εἶχον
νὰ μᾶς δώσωσιν· ἀντ' αὐτῶν ὁμῶς μᾶς ἔδωκαν ὁδη-
γίας, εἰπόντες ἡμῖν ὅτι μετ' οὐ πολὺ θὰ φθάσωμεν
εἰς τὴν Μοζέλην, ποταμὸν εἰσρέοντα εἰς τὸν Ῥῆνον,
ὅτι θὰ περάσωμεν αὐτὴν ἐπὶ γεφύρας ἐκ λέμβων
κατεσκευασμένης, καὶ τότε ὅτι θὰ εὔρεθῶμεν πλη-
σίον τοῦ ἡμετέρου συντάγματος.

Μετὰ δυσχερεστάτην δὲ καὶ κινδυνώδη ὁδοιπορίαν
ἐπέκεινα τῶν δύο ὥρων ἐπὶ τῆς σειρᾶς τῶν λόφων

ἥτις ὑπερτείνει τὴν δεξιὰν ὄχθην τῆς Μοζέλης, ἐφθάσαμεν τέλος εἰς τὴν γέφυραν, ἣν εἶχον κατασκευάσει τοῦ ἡμετέρου σώματος οἱ μηχανικοὶ, καὶ διαβάντες αὐτὴν, εἰσῆλθομεν μετ' ὀλίγον εἰς εὐρὺ χωρίον ἐπίπεδον· εἰς τὸ βάθος δ' αὐτοῦ εἶδομεν ἀνεμόμυλον, ὅστις μᾶς εἶπον ὅτι ἐχρησίμευεν ὡς κατοικία εἰς τὸν ἡμέτερον συνταγματάρχην. Ἐξῆλθε δ' οὗτος μετ' ὀλίγον ἐν μέσῳ ῥαγδαίας βροχῆς, καὶ ἀφ' οὗ ἤκουσε μετὰ τινος δυσαρεσκείας τὴν ἱστορίαν τῶν τεσσάρων ἀπολωλότων ἵππων, κατένειμεν ἡμᾶς εἰς τοὺς διαφόρους λόχους, καὶ ἐμὲ ἰδίως μετὰ τινων ἄλλων εἰς τὸν πέμπτον λόχον τῶν 6 λιτρῶν, ἀνήκοντα εἰς τὸ τρίτον τάγμα.

Μετὰ μιᾶς δὲ περίπου ὥρας νέαν ὁδοιπορίαν, ἐφθασα εἰς τὰς σκηνὰς τοῦ τάγματός μου, καὶ εἰσῆλθα εἰς τὴν σκηνὴν ἣν μοι ἔδειξαν ὡς τὴν τοῦ ταγματάρχου. Ἦτον ἤδη νύξ, ἡ σκηνὴ ἦν ἀφώτιστος, καὶ εἰς τὰ ἐνδότερα αὐτῆς οὐδὲν διέκρινον· ἤκουσα δὲ μόνον φωνὴν προερχομένην ἐκ τοῦ κατὰ γῆς ἐρρίμμενου ἀχύρου, ἥτις μὲ ἠρώτα τί ἐζήτουν. Ἀνέφερα τότε πόσοι ἄνθρωποι καὶ ἵπποι εἶχον σταλῆ εἰς τὸ τρίτον τάγμα καὶ πόσοι εἰς ἕκαστον λόχον, καὶ ἐκεῖθεν ἐπορεύθην πρὸς τὴν σκηνὴν τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ λόχου μου, ν' ἀναφέρω τὴν ἀφίξίν μου... Ἀλλ' ὦ τοῦ εὐώδους θυμιάματος! Ἐπὶ τῆς τράπεζης ἐντὸς πινακίδος ἔκειτο ἀτμίζον ὀλόκληρον beefstake, εἰς δ' εἶχον προσηλώσει τοὺς ὀφθαλμοὺς, καὶ φαίνεται ὅτι μετὰ τοσαύτης ὀρέξεως τὸ ἐκύτταζον, ὥστε ὁ

λοχαγὸς μὲ προσεκάλεσε νὰ καθήσω εἰς τὴν τρά-
πεζαν καὶ νὰ θεωρήσω τὸ βειφστὲκ ὡς ἰδιοκτησίαν
μου, προσθέτων ὅμως ὅτι ἡ καλητέρα χρῆσις ἦν
ἐδυνάμην νὰ κάμω αὐτοῦ ἦτο νὰ τὸ ἀφήσω εἰς
τὴν θέσιν του, διότι ἦτον κακὸν καὶ σκληρόν. Σκλη-
ρὸν καὶ κακὸν λέγει ; Μέλι καὶ ζάχαρις ἦτο· μόλις
ἐπρόφθασα ν' ἀποκριθῶ ὅτι δὲν εἶχον γευθῇ τίποτε
ἐπὶ ὁκτὼ ἡμέρας, καὶ τὸ βειφστὲκ εἶχε καταβρο-
χθισθῇ. Μετ' ὀλίγον δὲ τὰ βλέφαρά μου ἤρχισαν ν'
ἀρνῶνται ὑπηρεσίαν, καὶ ῥιφθεὶς ἐπὶ τοῦ ἀχύρου ἐν-
τὸς τῆς σκηνῆς, ἀπεκοιμήθην ἐνδεδυμένος.

Δ'.

Ἡ δ' ἐπαύριον ἦτον μία τῶν ὠραιοτέρων τοῦ
φθινοπώρου ἡμερῶν, καὶ ἀνέτελλεν ὅτε ἀφυπνίσθην.
Μὴ ἔχων νὰ ἐνδυθῶ, ἐξῆλθον ἀμέσως ὡς εἶχον τῆς
σκηνῆς, καὶ ἔρριψα πέριξ μου τὰ βλέμματα ἐπὶ τὴν
γῆν ταύτην τῆς ἐπαγγελίας, εἰς ἣν πολλάκις ὠνει-
ρευόμην ὅτι εἰσήλαυνον ἀνδραγαθῶν. Καὶ τῷ ὄντι
ἐφαίνετο ὡς γῆ τῆς ἐπαγγελίας· τοσοῦτον ἦτον ὠραία.
Ἐμπρὸς ἡμῶν ἠγείρετο μικρὸς λόφος, ὅστις ἔκρυ-
πτεν ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν ἡμῶν τὸ Μέτς, ἡ εἰλικρι-
νέστερον, ὅστις ἔκρυπτεν ἡμᾶς ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν
τῶν ἐν τῷ Μέτς. Πρὸς τὰ δεξιὰ ἐξήρχετο ἀποτόμως
τῆς γῆς ὑψηλὸς λόφος, ὅμοιος πρὸς τὸν Λυκαβητὸν,
ἀφαιρέσει τοῦ λίθου θν ἡ Ἀθηνᾶ ἀφῆκε νὰ πέσῃ
ἐπ' αὐτόν. Ἐσκήνουν δ' ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ Hauri-